

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра конституційного права та прав людини**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС
полковник поліції

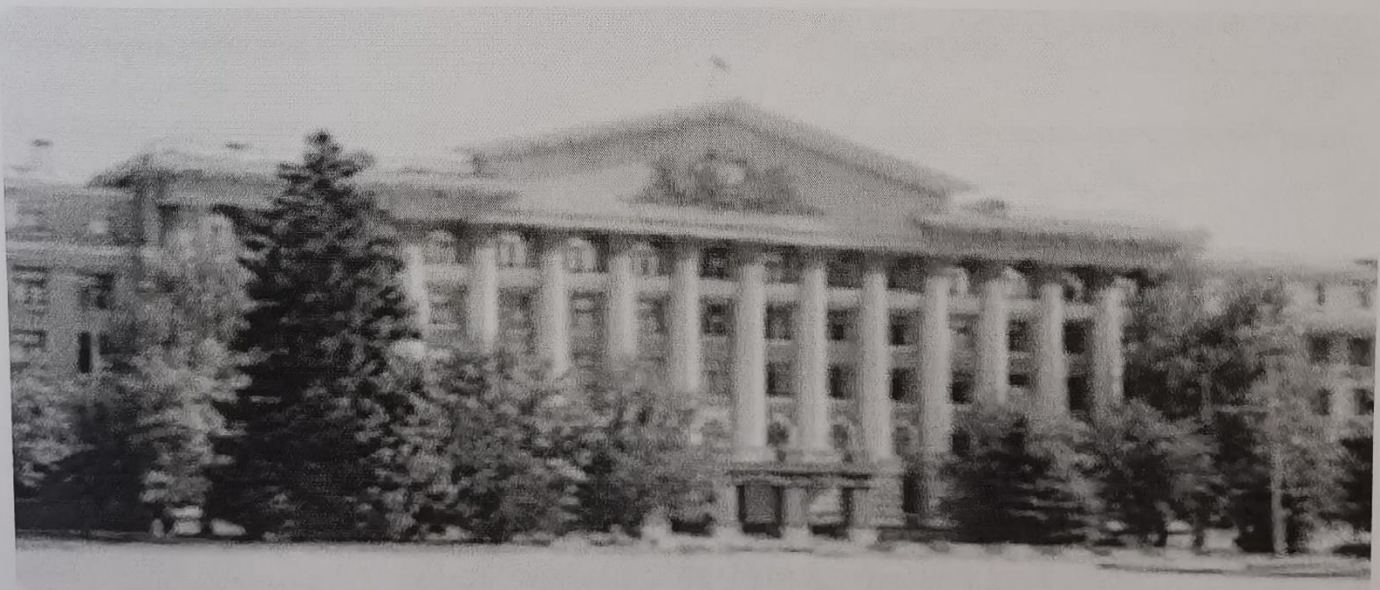
Станіслав ГУСАРЄВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Статус дисципліни: вибіркова
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти: магістр
Галузі знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: «Право»
Форми здобуття вищої освіти: денна, заочна
Мова навчання: українська
Навчальний рік розроблення: 2023
Форма підсумкового контролю: залік

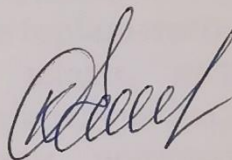

Розробник:

Людмила РОМАНЕНКО – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ
Протокол від 05.09.2024 № 1.

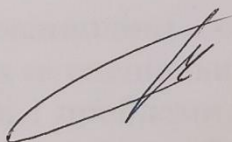
Т.в.о. завідувача кафедри конституційного права та прав людини

Катерина СЬОХ

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 28.07.2023 № 11

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 202___/202___ н.р. без змін, зі змінами (Додаток ___).

протокол засідання кафедри
від ____.____.202___ № __

протокол науково-методичної ради
від ____.____.202___ № __

Завідувача кафедри _____

Голова НМР _____

протокол засідання кафедри
від ____.____.202___ № __

протокол науково-методичної ради
від ____.____.202___ № __

Завідувача кафедри _____

Голова НМР _____

протокол засідання кафедри
від ____.____.202___ № __

протокол науково-методичної ради
від ____.____.202___ № __

Завідувача кафедри _____

Голова НМР _____

протокол засідання кафедри
від ____.____.202___ № __

протокол науково-методичної ради
від ____.____.202___ № __

Завідувача кафедри _____

Голова НМР _____

I. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Програму вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-професійного рівня магістр спеціальності 081 - Право.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: поглиблення теоретичних знань про моделі правового регулювання статусу місцевого самоврядування, розуміння конституційних принципів місцевого самоврядування, здійснення аналізу національних особливостей конституційного закріплення місцевого самоврядування, адміністративно – територіального устрою держави, організаційної системи місцевої публічної влади, питання конституційно-правових засад функціонування місцевого самоврядування, проблеми функцій та повноважень органів місцевої публічної влади, порядок їх формування та відповідальність.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Муніципальне право» є підготовка висококваліфікованих фахівців за спеціальністю 081 «Право», здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми практичної діяльності, що характеризуються комплексністю, на основі отриманої системи знань про систему муніципального права та особливості його правової регламентації та забезпечення в Україні, а також сприяти формуванню правової свідомості та правової культури здобувача вищої освіти.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право» є набуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок в сфері прав людини, що формують активну громадянську позицію стосовно необхідності правомірної поведінки, та здатність здійснювати правову оцінку соціально значущих фактів, приймати правомірні рішення на основі знання норм чинного законодавства та усвідомлення цінності правової, демократичної держави та необхідності її сталого розвитку на засадах верховенства права та поваги до прав людини.

Програмні компетентності (інтегральні, загальні та фахові) відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

Пререквізити: Теорія держави та права, Конституційне право, Міжнародне право, Публічне право: практика тлумачення та застосування.

Постреквізити: Регіональне публічне управління та самоврядування.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення.

ЗК 2. Здатність проводити ослідування на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних дисциплін.

ЗК7.Здатність приймати обгрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові/предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принцип верховенства права для розв'язування складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК9. Здатність застосовуватиміждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалити рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК16. Здатність виявляти проблемні питання правозастосування та формувати пропозиції щодо їх вирішення (*додаткова СК*).

Програмні результати навчання:

РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними стичними стандартами.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

РН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальні функції суб'єктів правозастосування.

РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Знання, уміння, навички. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- методологічні підходи та методи дослідження сучасних українських та світових правових процесів;

- напрями впливу процесу глобалізації на право, на його теорію та методологію пізнання;

- підходи до праворозуміння в умовах глобалізації;

- сутність сучасного муніципальне право, його поняття, ознаки, система та джерела;

- особливості конституційного закріплення та функціонування система місцевого самоврядування;

- знати зміст і функціональне призначення принципів та гарантій місцевого самоврядування в Україні

- форми здійснення місцевого самоврядування в Україні та міжнародний стандарт їх здійснення;

- теоретичні та практичні аспекти конституційно-правового статусу місцевих рад, її виконавчих органів та сільських, селищних, міських голів;

- порядок утворення та статус органів самоорганізації населення;
- діяльність асоціацій органів місцевого самоврядування.

уміти:

- давати усні та письмові аргументовані відповіді з питань навчальної дисципліни;
- юридично правильно кваліфікувати факти, що є основою для виникнення, зміни і припинення відповідних правовідносин;
- здійснювати співвідношення особливостей національної та міжнародної безпеки з огляду глобальної інтеграції;
- формулювати шляхи та способи процесу інформатизації у галузі права;
- визначати вплив правової регіоналізації та локалізації на національну правову систему;
- використовувати теоретичні знання в юридичній практиці;
- здійснювати правову експертизу національних та міжнародних правових актів, давати кваліфіковані юридичні висновки;
- визначати проблеми процесу узгодження міжнародного права і національних правових систем.
- визначати особливості трансформації окремих підсистем права;
- формулювати шляхи, принципи, фори та методи трансформації правової системи України;
- тлумачити і застосовувати закони, міжнародні нормативні правові акти під час практичної діяльності.

навички:

- використовувати понятійно-категоріальний апарат при вирішенні правових проблем;
- здійснювати власні наукові дослідження з проблем, що входять до предмету начальної дисципліни;
- застосувати теоретичні знання для високопрофесійного виконання службових обов'язків в процесі правореалізаційної та правозастосовної діяльності;
- практично застосовувати набуті знання при підготовці дисертаційного дослідження, наукових статей, тез;
- формулювати та обґрунтовувати правові висновки, пропозиції, рекомендації.
- здатність інтерпретувати акти місцевого самоврядування у контексті міжпредметної галузі дослідження.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри конституційного права та прав людини НАВС, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: k003@naiu.kiev.ua.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань 08 Право	Обов'язкова	
	Спеціальність 081 Право		
2-й		2-й	
Семестр			
Кількість розділів –	Ступінь вищої освіти магістр	3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 4		10	4
	Семінарські		
	16	6	
	Практичні		
	4	-	
	Самостійна робота		
	60	80	
	Вид контролю		
	залік	залік	

Тематичний план 1

(для здобувачів вищої освіти ступеня магістра, денна форма навчання)

№ з/п	Тематика навчальної дисципліни	Нормативний обсяг годин	З них:				
			Всього годин з викладачем	з них:			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарські заняття	Практичних занять	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Тема 1. Поняття, ознаки та система муніципального права	10	4	2	2	-	6
2.	Тема 2. Концептуальні засади та історичне походження місцевого самоврядування в Україні.	10	4	2	2	-	6
3.	Тема 3. Система, принципи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.	12	6	2	2	2	6
4.	Тема 4. Форми здійснення місцевого самоврядування.	12	4	2	2	-	8
5.	Тема 5. Конституційно-правовий статус місцевих рад, їх виконавчих органів.	12	4	-	2	2	8
6.	Тема 6. Сільський, селищний, міський голова як головна посадова особа місцевого самоврядування.	12	4	2	2	-	8
7.	Тема 7. Муніципальна служба та правовий статус органів самоорганізації населення.	10	2	-	2	-	8
8.	Тема 8. Муніципально-правова відповідальність.	12	2	-	2	-	10
	ВСЬОГО ГОДИН	90	30	10	16	4	60

Тематичний план 2

(для здобувачів вищої освіти ступеня магістра, заочна форма навчання)

№ з/п	Тематика навчальної дисципліни	Нормативний обсяг годин	З них:				
			Всього годин з викладачем	з них:			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарські заняття	Практичних занять	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Тема 1. Поняття, ознаки та система муніципального права	10	4	2	2	-	6
2.	Тема 2. Концептуальні засади та історичне походження місцевого самоврядування в Україні.	10	-	-	-	-	6
3.	Тема 3. Система, принципи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.	12	-	2	2	-	6
4.	Тема 4. Форми здійснення місцевого самоврядування.	12	2	-	2	-	8
5.	Тема 5. Конституційно-правовий статус місцевих рад, їх виконавчих органів.	12	-	-	-	-	8
6.	Тема 6. Сільський, селищний, міський голова як головна посадова особа місцевого самоврядування.	12	-	-	-	-	8
7.	Тема 7. Муніципальна служба та правовий статус органів самоорганізації населення.	10	-	-	-	-	8
8.	Тема 8. Муніципально-правова відповідальність.	12	-	-	-	-	10
	ВСЬОГО ГОДИН	90	10	4	6	-	80

Форма контролю – залік.

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття, ознаки та система муніципального права

Семінарське заняття 2 год

Питання до семінарського заняття:

1. Поняття, предмет та методи муніципального права України.
2. Система муніципального права України: муніципально-правові норми, принципи та інститути.
3. Джерела муніципального права України: міжнародні та національні.
4. Становлення місцевого самоврядування, його теорії, поняття та ознаки.
5. Джерела муніципального права України: міжнародні та національні.

Додаткові питання для обговорення:

1. Муніципально-правові відносини: поняття, ознаки, зміст, суб'єкти та об'єкти
2. Муніципально-правова відповідальність. Види відповідальності у муніципальному праві
3. Функції та методологія науки муніципального права.
4. Завдання та система навчальної дисципліни муніципального права.
5. Історія виникнення місцевого самоврядування.

Тема 2. Концептуальні засади та історичне походження місцевого самоврядування в Україні.

Семінарське заняття 2 год

Питання до семінарського заняття:

1. Історичне походження місцевого самоврядування.
2. Поняття місцевого самоврядування.
3. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні.
4. Принципи місцевого самоврядування.
5. Конституційно закріплення місцевого самоврядування в Україні.

Додаткові питання для обговорення:

1. Магдибурзьке право.
2. Національне законодавство щодо регулювання місцевого самоврядування.
3. Європейська хартія місцевого самоврядування.

Тема 3. Система, принципи та гарантії місцевого самоврядування в Україні

Семінарське заняття 2 год

Питання до семінарського заняття

1. Система місцевого самоврядування в Україні та її елементи.
2. Принципи місцевого самоврядування.
3. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.
4. Перспективи розвитку безпосередніх форм місцевої демократії в Україні

(місцеві вибори, місцевий референдум, загальні збори жителів за місцем проживання, місцеві ініціативи, громадські слухання тощо).

5. Територіальної громади – первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
6. Добровільне об'єднання територіальних громад в Україні

Питання практичного заняття:

Практичне заняття 2 год

1. Аналіз Зкону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад в Україні».
2. Порядок формування територіальної громади – первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
3. Проаналізуйте одну територіальну громаду: населені пункти, розвиток після об'єднання.
4. Функції та повноваження територіальних громад.

Додаткові питання для обговорення:

1. Функції та повноваження територіальних громад.
2. Організаційна, матеріальна та правова основи місцевого самоврядування в Україні.
3. Особливості здійснення місцевого самоврядування в столиці України місті Києві.

Тема 4. Форми здійснення місцевого самоврядування

Семінарське заняття 2 год

Питання до семінарського заняття

1. Конституційно-правовий аналіз поняття, сутності та значення форм безпосередньої участі громадян у здійсненні місцевого самоврядування в Україні
2. Правові засади здійснення форм безпосередньої участі громадян у сфері місцевого самоврядування.
3. Місцевий референдум
4. Місцеві вибори
5. Загальні збори громадян за місцем проживання та інші форми здійснення місцевого самоврядування

Додаткові питання для обговорення:

1. Освоїти питання місцеві ініціативи.
2. Проаналізувати порядок проведення громадських слухань.
3. Законспектувати форми діяльності територіальних громад.
4. Опрацювати форми безпосереднього здійснення муніципальної влади територіальною громадою.
5. Державний контроль за реалізацією органами місцевого самоврядування повноважень в Україні

Тема 5. Конституційно-правовий статус місцевих рад, її виконавчих органів

Семінарське заняття 2 год

Питання до семінарського заняття :

1. Місцеві ради як представницькі органи місцевого самоврядування, їх система та організація роботи.
2. Порядок формування та набрання повноважень місцевими радами.
3. Особливості правового статусу депутата місцевої ради.
4. Правовий статус, завдання, функції та організація роботи сільських, селищних, міських голів.
5. Правовий статус старост.
6. Обласні та районні ради.

Питання практичного заняття:

Практичне заняття 2 год

1. Аналіз Зкону України «Про місцеве самоврядування».
2. Порядок формування місцевиз рад.
3. Проаналізуйте одну територіальну громаду: населені пункти, розвиток після об'єднання та порядок роботи ради.
4. Розв'язати тестові завдання.

Додаткові питання для обговорення:

1. Статус сільських, селищних та міських рад та порядок їх припинення повноважень.
2. Компетенція місцевих рад.
3. Компетенція сільських, селищних та міських рад.
4. Компетенція обласних та районних рад.
5. Організаційно-функціональна характеристика муніципальної поліції в сфері діяльності місцевого самоврядування
6. Взаємодія місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування при здійсненні делегованих повноважень.

Тема 6. Сільський, селищний, міський голова як головна посадова особа місцевого самоврядування.

Семінарське заняття 2 год

Питання до семінарського заняття :

1. Сільський, селищний, міський голова як головна посадова особа місцевого самоврядування. Компетенція сільського, селищного, міського голови.
2. Повноваження сільського, селищного, міського голови щодо діяльності відповідної місцевої ради.
3. Порядок призначення сільського, селищного, міського голову.
4. Припинення повноважень сільського, селищного, міського голови.

Додаткові питання для обговорення:

1. Компетенція сільського, селищного, міського голови.
2. Досвід країн ЄС щодо діяльності голів рад.
3. Національне законодавство щодо регулювання діяльності сільського, селищного, міського голови.

Тема 7. Муніципальна служба та правовий статус органів самоорганізації населення й асоціацій місцевого самоврядування

Семінарське заняття 2 год

Питання до семінарського заняття :

1. Поняття та особливості служби в органах місцевого самоврядування України.
2. Поняття та принципи організації та діяльності органів самоорганізації населення.
3. Порядок створення органів самоорганізації населення.
4. Повноваження органів самоорганізації населення.
5. Поняття, принципи створення та діяльності асоціацій органів місцевого самоврядування.

Додаткові питання для обговорення:

1. Фінансово-економічну основи органу самоорганізації населення.
2. Дострокове припинення повноважень та гарантії діяльності органу самоорганізації населення.
3. Засади взаємодії асоціацій органів місцевого самоврядування з органами державної влади.

Тема 8. Муніципально-правова відповідальність.

Семінарське заняття 2 год

Питання до семінарського заняття :

1. Поняття та ознаки муніципально-правової відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування
2. Види муніципально-правової відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування
3. Особливості муніципально-правової відповідальності місцевих рад та сільських, селищних, міських голів в Україні
4. Підстави муніципально-правової відповідальності місцевих рад та сільських, селищних, міських голів в Україні.
5. Стадії реалізації муніципально-правової відповідальності місцевих рад та сільських, селищних, міських голів в Україні

Додаткові питання для обговорення:

1. Досвід держав- членів ЄС щод муніципально-правової відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування
2. Порядок притягнення до відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Під час вивчення курсу з метою більш поглибленого вивчення та аналізу окремих проблем, студентам пропонується опрацювати деякі питань у формі рефератів. Також пропонується написання реферату для відпрацювання пропущеного семінарського заняття чи отриманої незадовільної оцінки. При роботі над рефератом, студент вирішує такі основні завдання:

- а) більш глибоко та повно розглянути визначену проблему;
- б) здійснити аналіз законодавства та наукових розробок із запропонованої теми, та їх узагальнити;
- в) можливо критично оцінити ту чи іншу точку зору та можливо висловити власну точки зору;
- г) можливо виявити прогалини у законодавстві та визначення шляхів їх вирішення.

Тема 1. Поняття, ознаки та система муніципального права

Реферати (доповіді):

1. Історія виникнення та розвитку муніципального права України
2. Муніципально-правові відносини, їх складові та правова основа.
3. Принципи муніципального права.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Функції та методологія науки муніципального права.
2. Завдання та система навчальної дисципліни муніципального права.
3. Історія місцевого самоврядування.
4. Складові предмету муніципального права
5. Міжнародні джерела муніципального права.

Тема 2. Концептуальні засади та історичне походження місцевого самоврядування в Україні.

Реферати (доповіді):

1. Історія місцевого самоврядування в Україні
2. Історичні пам'ятки муніципального права
3. Теорії походження місцевого самоврядування
4. Місцеве самоврядування на Українських землях в XVIII–XIX ст.
5. Місцеве самоврядування в Україні в XX ст.

Завдання для самостійного вивчення:

1. З'ясувати основні теорії та концепції походження місцевого самоврядування
2. Визначити принцип гарантування місцевого самоврядування як засада конституційного ладу України
3. Поняття та ознаки місцевого самоврядування
4. Основні принципи місцевого самоврядування

5. Зміст та значення принципів субсидіарності та повсюдності місцевого самоврядування
6. Система місцевого самоврядування та шляхи її вдосконалення
7. Місцеве самоврядування та місцеві органи державної виконавчої влади в Україні
8. Концепція правового статусу префектів: на прикладах Франції, Польщі
9. Повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування.

Тема 3. Система, принципи та гарантії місцевого самоврядування в Україні

Реферати (доповіді):

1. Перспективи розвитку безпосередніх форм місцевої демократії в Україні (місцеві вибори, місцевий референдум, загальні збори жителів за місцем проживання, місцеві ініціативи, громадські слухання тощо).
2. Принципи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.
3. Концепція правового статусу префектів: на прикладах Франції, Польщі.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Якими актами визначено систему місцевого самоврядування в Україні.
2. Державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування
3. Особливості статусу територіальних громад.
4. Співвідношення категорій «адміністративно-територіальна одиниця» та «населений пункт». Відповідь аргументуйте.
5. Розкрити систему місцевого самоврядування.
6. Символіка територіальної громади та органів місцевого самоврядування

Тема 4. Форми здійснення місцевого самоврядування

Реферати (доповіді):

1. Співвідношення державної влади і місцевого самоврядування
2. Делеговані повноваження органів виконавчої влади в місцевому самоврядуванні
3. Державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування

Завдання для самостійного вивчення:

1. Особливості здійснення правоохоронної функції виборними органами місцевої публічної влади.
2. Власні і делеговані повноваження у сфері правоохоронної діяльності місцевого самоврядування.
3. Здійснення правоохоронної функції місцевими органами державної виконавчої влади.

4. Основні завдання місцевих державних адміністрацій. Забезпечення законності і правопорядку, додержання прав і свобод громадян в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.
5. Моделі функціонування муніципальної поліції в Україні.
6. Зарубіжні практики функціонування муніципальної поліції.
7. Форми безпосереднього здійснення місцевого самоврядування і їх значення для реалізації функції правопорядку в Україні.
8. Порівняйте безпосередні форми здійснення місцевого самоврядування?

Тема 5. Конституційно-правовий статус місцевих рад, її виконавчих органів

Реферати (доповіді):

1. Системи місцевих виборів та порядок визначення переможців
2. Місцевий референдум як форма вирішення питань місцевого значення
3. Структура місцевої ради
4. Компетенція сільського, селищного, міського голови
5. Компетенція виконавчих органів сільських, селищних, міських рад
6. Доходи та видатки місцевих бюджетів як фінансова основа місцевого самоврядування

Завдання для самостійного вивчення:

1. Взаємодія місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Дайте правовий аналіз взаємодії.
2. Скласти рішення місцевої ради.
3. Проаналізувати твердження: «міжнародні стандарти, за визначенням, є загрозою для суверенітету країни, і тому вони не потрібні».
4. Розкрити особливості правового статусу голів міст Києва і Севастополя.
5. Порядок і вимоги до проходження муніципальної служби.
6. Вибори місцеві це
7. Виконавчі комітети сільської, селищної, міської, районної в місті ради
8. Види відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.
9. Засади реалізації принципу стримань і противаг на місцевому рівні.
10. Конституційно-правова відповідальність місцевих рад її депутатів.
11. Відповідальність органів та посадових осіб за порушення антикорупційного законодавства.
12. Український досвід розгляду і вирішення питань про дострокове припинення повноважень місцевих рад та сільських, селищних, міських голів.

Тема 6. Сільський, селищний, міський голова як головна посадова особа місцевого самоврядування.

Реферати (доповіді):

1. Особливості правового статусу Київського міського голови
2. Особливості організації діяльності виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

3. Компетенція голови Київської міської державної адміністрації
4. Особливості здійснення управління районами в місті Києві

Завдання для самостійного вивчення:

1. Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради
2. Порядок формування виконавчих органів сільських, селищних, міських рад
3. Види виконавчих органів сільських, селищних, міських рад
4. Компетенція виконавчих органів сільських, селищних, міських рад
5. Класифікація повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад на власні й делеговані
6. Основні галузі повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад

Тема 7. Муніципальна служба та правовий статус органів самоорганізації населення.

Реферати (доповіді):

1. Європейська хартія місцевого самоврядування та імплементація її положень у вітчизняне законодавство
2. Європейські стандарти місцевого самоврядування та їх вплив на розвиток місцевого самоврядування в Україні
3. Європейська рамкова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними громадами або органами влади
4. Проблеми реалізації міжнародних стандартів щодо залучення молоді до місцевого самоврядування в Україні

Завдання для самостійного вивчення:

1. Порядок створення та припинення асоціації органів місцевого самоврядування.
2. Повноваження та органи управління асоціації органів місцевого самоврядування.
3. Засади взаємодії асоціацій органів місцевого самоврядування з органами державної влади.
4. Фінансова та матеріальна основи, гарантії діяльності асоціації органів місцевого самоврядування
5. Зарубіжний досвід публічної служби і його значення для України.
6. Розкрити процедуру створення органу самоорганізації населення.

Тема 8. Муніципально-правова відповідальність.

Реферати (доповіді):

1. Європейська хартія місцевого самоврядування та імплементація її положень у вітчизняне законодавство
2. Європейські стандарти місцевого самоврядування та їх вплив на розвиток місцевого самоврядування в Україні

3. Європейська рамкова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними громадами або органами влади

Завдання для самостійного вивчення:

1. З'ясувати підстави муніципально-правової відповідальності місцевих рад.
2. Підстави муніципально-правова відповідальності сільських, селищних, міських голів в Україні.
3. Стадії реалізації муніципально-правової відповідальності місцевих рад.
4. Стадії реалізації муніципально-правової відповідальності та сільських, селищних, міських голів в Україні.
5. Види муніципально-правової відповідальності.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час освітнього процесу використовуються методи навчання: бінарні, частково-пошукові; словесні методи (лекція, розповідь-пояснення), наочні (ілюстрація), практичні (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); частково-пошукові, проблемні, дальтон-технологія, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні («мозковий штурм», синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених програмою Найпоширенішими методами контролю є: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Форми контролю: поточний та підсумковий

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- поняттєве вправляння;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Усний контроль (усне опитування). Це найпоширеніший метод контролю при вивченні навчальної дисципліни. Його використання сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню і розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, емоційно, обстоювати власну думку. Здійснюють його на семінарських, практичних заняттях, а також на лекціях і консультаціях.

Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) з урахуванням специфіки предмета і вимог програми; підготовка здобувачів вищої освіти до відповіді і викладу знань; коригування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді.

За рівнем пізнавальної активності запитання для перевірки знань можуть бути: *репродуктивними* (передбачають відтворення вивченого); *реконструктивними* (потребують застосування знань і вмінь у дещо змінених умовах); *творчими* (застосування знань і вмінь у значно змінених, нестандартних умовах, перенесення засвоєних принципів доведення (способів дій) на виконання складніших завдань).

Письмовий контроль. Його метою є з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння здобувачами ступеня вищої освіти знаннями, вміннями та навичками з дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці.

Перевагою письмової перевірки є те, що за короткий термін вдається скласти уявлення про знання багатьох слухачів, результати перевірки зберігаються і є змога з'ясувати деталі й неточності у відповідях.

Тестовий контроль. Для визначення рівня сформованості знань і вмінь з навчальної дисципліни передбачається використання тестового контролю. При цьому можливе застосування тестів як відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями), так і тести закритої форми (із запропонованими відповідями).

Практична перевірка. Застосовується з метою оволодіння системою практичних професійних умінь та навичок. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою здобувачі ступеня вищої

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт									Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60 %</i>									<i>max 40 %</i>	<i>max 100 %</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Самостійна робота	Залік	
5	5	5	5	5	5	5	5	20	40	100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ/ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Поняття, предмет та методи муніципального права України.
2. Система муніципального права України: муніципально-правові норми, принципи та інститути.
3. Джерела муніципального права України.
4. Муніципально-правові відносини: поняття, ознаки, зміст, суб'єкти та об'єкти.
5. Муніципально-правова відповідальність.
6. Види відповідальності у муніципальному праві.
7. Поняття, предмет і система науки муніципального права.
8. Функції та методологія науки муніципального права.

9. Поняття, завдання та система навчальної дисципліни муніципального права.
10. Поняття та ознаки місцевого самоврядування.
11. Зародження наукових знань про місцеве самоврядування.
12. Зародження елементів місцевого самоврядування на українських землях в епоху середньовіччя (X - XVII).
13. Місцеве самоврядування в українських землях у складі Російської та Австрійської імперії (XVII – поч. XX ст.).
14. Організація місцевого самоврядування в УРСР.
15. Становлення інституту місцевого самоврядування в новітній історії України.
16. Громадівській підхід до місцевого самоврядування.
17. Державницькій підхід до місцевого самоврядування.
18. Основні концепції щодо походження місцевого самоврядування у XX ст.
19. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування.
20. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
21. Поняття та види територіальної громади.
22. Функції та повноваження територіальних громад.
23. Форми діяльності територіальних громад.
24. Форми безпосереднього здійснення муніципальної влади територіальною громадою.
25. Поняття і види виборів до органів місцевого самоврядування в Україні.
26. Місцевий референдум.
27. Загальні збори жителів за місцем проживання.
28. Місцеві ініціативи.
29. Громадські слухання.
30. Відкликання депутата місцевої ради.
31. Перспективи розвитку безпосередніх форм місцевої демократії в Україні.
32. Органи та посадові особи місцевого самоврядування.
33. Основні принципи місцевого самоврядування в Україні та їх класифікація.
34. Основи місцевого самоврядування в Україні.
35. Соціальна основа місцевого самоврядування в Україні.
36. Правова основа місцевого самоврядування в Україні.
37. Територіальна основа місцевого самоврядування в Україні.
38. Матеріальна основа місцевого самоврядування в Україні.
39. Комунальна власність та її правовий режим.
40. Фінансова основа місцевого самоврядування в Україні.
41. Місцеві бюджети та позабюджетні кошти місцевого самоврядування.
42. Поняття та система гарантій місцевого самоврядування в Україні.
43. Судовий захист прав та інтересів місцевого самоврядування.
44. Місцеві ради як представницькі органи місцевого самоврядування, їх система.
45. Обласні та районні ради.
46. Сільські, селищні та міські ради.
47. Порядок формування та припинення повноважень місцевих рад.
48. Компетенція сільських, селищних та міських рад.
49. Компетенція обласних та районних рад.
50. Структура місцевих рад.

51. Порядок діяльності місцевих рад.
52. Сесія – головна організаційно-правова форма діяльності місцевої ради.
53. Форми і методи роботи постійних комісій місцевих рад.
54. Форми і методи роботи тимчасових контрольних комісій рад.
55. Форми і методи роботи депутатів місцевих рад.
56. Правовий статус депутатів місцевих рад.
57. Початок і припинення повноважень депутата місцевої ради.
58. Права і обов'язок депутата місцевої ради.
59. Депутатські групи і депутатські фракції.
60. Гарантії депутатської діяльності.
61. Особливості статусу депутата місцевої ради.
62. Порядок обрання сільських, селищних, міських голів та старост.
63. Правовий статус, завдання та функції сільських, селищних, міських голів та старост.
64. Повноваження сільських, селищних, міських голів та старост.
65. Особливості правового статусу голів міст Києва і Севастополя.
66. Порядок обрання голів районної, обласної, районної в місті ради.
67. Правовий статус голів районної, обласної, районної в місті ради.
68. Повноваження голів районної, обласної, районної в місті ради.
69. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови, голів районної, обласної, районної в місті ради.
70. Порядок формування виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних в місті рад.
71. Правовий статус виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних в місті рад.
72. Поняття та основні принципи служби в органах місцевого самоврядування України.
73. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.
74. Проходження служби в органах місцевого самоврядування України та службова кар'єра.
75. Припинення служби в органах місцевого самоврядування України.
76. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.
77. Поняття та принципи організації та діяльності органів самоорганізації населення.
78. Порядок створення органів самоорганізації населення.
79. Повноваження органів самоорганізації населення.
80. Фінансово-економічна основа органу самоорганізації населення.
81. Організація діяльності органу самоорганізації населення.
82. Дострокове припинення повноважень та гарантії діяльності органу самоорганізації населення.
83. Поняття, принципи створення та діяльності асоціацій органів місцевого самоврядування.
84. Порядок створення та припинення асоціації органів місцевого самоврядування та їх повноваження.
85. Засади взаємодії асоціацій органів місцевого самоврядування з органами державної влади.

86. Фінансова та матеріальна основи, гарантії діяльності асоціації органів місцевого самоврядування.
87. Власні і делеговані повноваження у сфері правоохоронної діяльності місцевого самоврядування.
88. Акти представницьких органів місцевого самоврядування: поняття, види, порядок прийняття
89. Порядок дострокового припинення повноважень органів та посадових осіб місцевої публічної влади
90. Муніципальна відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні
91. Конституційно-правова відповідальність місцевих рад її депутатів
92. Відповідальність органів та посадових осіб за порушення антикорупційного законодавства
93. Український досвід розгляду і вирішення питань про дострокове припинення повноважень місцевих рад та сільських, селищних, міських голів
94. Історичні пам'ятки муніципального права
95. Співвідношення державної влади і місцевого самоврядування
96. Місцевий референдум як форма вирішення питань місцевого значення

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (зі змінами). Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конституція України : наук.-практ. коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. – Вид. 2-ге перероб. і допов. – Харків : Право, 2011. – С. 971–1028.
3. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 року №396-IX. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 7, № 8, № 9, ст.48.
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року №586-XIV : за станом на 1 травня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20. – Ст. 190.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 25. – Ст. 20 (з змінами та доповненнями).
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України від 5 лютого 2015 року №157-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91
7. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16 квітня 2009 р. №1275-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. - №34. – Стор. 1444. – Стаття 534.
8. Про утворення та ліквідацію районів. Постанова Верховної Ради України від 17 липня 2020 року №807-IX. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 33, ст.235
9. Про стимулювання розвитку регіонів. Закон України від 8 вересня 2005 року № 2850-IV : за станом на 16 жовтня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.
10. Про столицю України – місто-герой Київ. Закон України від 15 січня 1999 року № 401-XIV : за станом на 7 вересня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.

11. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – Ст. 67.
12. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р // Офіційний вісник України. – 2014. – № 30. – Ст. 831.
13. Про транскордонне співробітництво. Закон України від 24 червня 2004 року № 1861-IV : за станом на 2 грудня 2012 року // Офіційний вісник України. – 2004. – № 29. – Ст. 1947.
14. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III : за станом на 2 березня 2015 року // Офіційний вісник України. – 2001. – № 26. – Ст. 1151.
15. Про співробітництво територіальних громад. Закон України від 17 червня 2014 року № 1508-VII // Офіційний Вісник України. – 2014. – № 60. – Ст. 1638.
16. Про фінансові ресурси органів місцевого самоврядування щодо їх повноважень: перевірка для субсидіарності. Рекомендація Ради Європи 79 (2000) від 25 травня 2000 року. – [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Ради Європи. Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=896523&Site=Congress&BackColorInternet=e0cee1&BackColorIntranet=e0cee1&BackColorLogged=FFC679>.
17. Про затвердження Положення про державну реєстрацію статутів територіальних громад : постанова Кабінету Міністрів України від 27 лип. 1998 року № 1150-98-п <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-98-%D0%BF#Text> – Назва екрана
18. Про державну підтримку розвитку місцевого самоврядування в Україні: Указ Президента від 30 серпня 2001 р. №749 // Офіційний вісник України. – 2001. - №36. –Ст.1658.
19. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р. №93-IV // Офіційний вісник України. - 2002. – №31. – Ст.1453.
20. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року №2625 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - №48. – Ст.254.
21. Про державну службу. Закон України від 10 грудня 2015 року №889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43.
22. Про заходи щодо виконання Програми державної підтримки розвитку місцевого самоврядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року №123-р // Офіційний вісник України. – 2000. - № 43.
23. Про основи містобудування : Закон України від 16 листоп. 1992 року 2780-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 52. — Ст. 683.
24. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290.
25. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text> – Назва екрана.
26. Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року №20-рп/2010. У справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону

України „Про внесення змін до Конституції України“ від 8 грудня 2004 року № 2222–IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України)

27. Рекомендації Парламентської асамблеї Ради Європи №190 (1995) від 26 вересня 1995 р. щодо вступу України до Ради Європи // Політика і час. – 1995. - №12. – С. 81.

28. Рекомендація Конгресу місцевих та регіональних влад Європи №48 (1998) від 28 травня 1998 р. щодо місцевої та регіональної демократії в Україні. - Страсбург: Видання Ради Європи (неофіційний переклад).

29. Рекомендація Конгресу місцевих та регіональних влад Європи №102 (2001) від 13 листопада 2001 р. щодо місцевої та регіональної демократії в Україні. – Страсбург: Видання Ради Європи (неофіційний переклад).

30. Рішення КСУ у справі за конституційним поданням... щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 140 Конституції України (справа про об'єднання територіальних громад) від 18 червня 2002 р. №12-рп/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. - №26. – Ст.1233.

31. Рішення КСУ у справі ... щодо відповідності Конституції України ... Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (справа про місцеве самоврядування) від 9.02.2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – №30.

32. Рішення КСУ у справі ... стосовно повноважень міських рад самостійно вирішувати питання утворення і ліквідації районів в місті (справа про адміністративно-територіальний устрій) від 13.07.2001р.// Офіційний вісник України. – 2001. - №29. – Ст.1327.

33. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями від 21 травня 1980 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106. – Назва екрана.

34. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 р. №77-р Про затвердження плану заходів з реалізації нового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2019-2021 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2019-p> – Назва з екрана.

Основна література

1. Батанов О. Концептосфера муніципального права. Право України. 2020. № 10. С. 13-31.

2. Бедрій Р. Б. Проблеми децентралізації у господарсько-економічній сфері. Конституційно-правові проблеми місцевого самоврядування та децентралізації публічної влади в Україні: монографія / за ред. Доктора юрид. наук, професора О. В. Батанова; передмова академіка НАН України Ю. С. Шемшученка та академіка НАПрН України О. В. Скрипнюка. Київ : Талком, 2021. С. 273-294.

3. Бедрій Р. Добровільне об'єднання територіальних громад як складова реформи децентралізації публічної влади в Україні. Український часопис конституційного права. 2018. № 2. С. 54-59.

4. Гураль П. Правова та організаційна складові реформи децентралізації влади в Україні та їх удосконалення. Український часопис конституційного права. 2019. № 4. С. 23-30.

5. Досвід децентралізації у країнах Європи: зб. док.; пер. з інозем. мов Заг. ред. В.Б. Гройсмана. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. 766 с.
6. Калиновський Б. В. Місцева публічна влада в Україні: конституційно-правові засади функціонування та розвитку : монографія / Б. В. Калиновський. Вінниця, ТОВ «Нілан – ЛТД», 2016. 426 с.
7. Кобрин В. С. Муніципальні конфлікти між органами та посадовими особами місцевого самоврядування: засоби запобігання та практика врегулювання. Український часопис конституційного права. 2022. № 1. С. 21-34.
8. Любченко П. Муніципально-правові відносини: поняття, сутність, види. Право України. 2020. № 10. С. 49-62.
9. Мішина Н., Головка К. Тенденції систематизації муніципального права України. Право України. 2020. № 10. С. 97-109.
10. Фрицький О.Ф. Муніципальне право України: Підручник для юридичних вищих учбових закладів. К.: Юрінком Інтер, 2004.
11. Чернеженко О.М. Місьцеве самоврядування в Україні та державах-учасницях ЄС: конституційне регулювання й організаційні моделі: монограф.; за заг. ред. проф. В.Л. Федоренка. К.: Видавництво: Ліра-К, 2018. 380 с.
12. Gardiner G. F. Questions and Answers on Municipal Law: Containing About One Thousand of the Most Important Questions Propounded to Law Students, Both at the New York. Creative Media Partners, LLC, 2021. 332 p.
13. Kehoe J. J. The Municipal Councillors' Hand-book. Being a Summary of the Municipal Law of Ontario for General Public Use. Creative Media Partners, LLC, 2022. 204 p.
14. Scott J. E. Indiana Municipal Law: The Law Applicable to Cities and Towns in Indiana; Controlling Their Incorporation, Organization and Government as Contained in the Constitutional and Statutory Law of the State and Federal and State Court Decisions. Fb&c Limited, 2017. 1114 p.
15. Social Service Reform in the Postcommunist State: Decentralization in Poland. Texas A&M University Press, 2005. 192 p.
16. Thematic Evaluation of France's Support for Decentralization and Territorial Governance: Summary. Evaluation report. Directorate-general of global affairs, development and partnerships, 2014. 19 p.

Допоміжна література

1. Калиновський Б. В. Конституційні засади державної регіональної політики / Б. В. Калиновський // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – С. 26.
2. Калиновський Б.В., Кулик Т.О. Конституційні засади системи надання адміністративних послуг органами місцевої публічної влади в Україні. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : електронне наукове видання : збірник. – 2019. – № 3 (5) – грудень. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. С. 218-234.
3. Калиновський Б.В., Кулик Т.О. Місце актів місцевих рад у системі джерел права України. Проблеми нормотворення, реалізації та тлумачення норм права у світлі загально визнаного принципу верховенства права : тези доп. та повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 3–4 жовт. 2019 р.) / за заг. ред. І. Д. Шутака. – Харків : Право, 2019. С. 140-144.

4. Калиновський Б.В. Теоретичні та правові основи нормотворчої діяльності місцевої влади в Україні. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління, 2019. №2 (4). С. 25-38.

5. Карабін Т. О. Фіскальні показники децентралізації за підсумками бюджетної реформи 2014–2015 рр. в Україні / Т. О. Карабін, М. В. Менджул // Децентралізація в Україні: законодавчі новації та суспільні сподівання. – Київ : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2015. 413 с.

6. Колодій А. М. Конституційна реформа в сфері місцевого самоврядування / А. М. Колодій // Конституційна реформа в Україні в сфері місцевого самоврядування: уроки від країн Вишеградської четвірки : тези доп. наук.-практ конф. (Харків, 21–22 жовт. 2016 р.). – Харків : Право, 2016. С. 18–26.

7. Мануїлова К. В. Тенденції розвитку децентралізації публічної влади у світі / К. В. Мануїлова // Держава та регіони: Державне управління. – 2016. – № 1. – С. 179–182.

8. Створення об'єднаних територіальних громад в Україні 2015-2017, Київ 2018 [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Detsentralizatsiya-v-Ukrai-ni-2014-2017-rr.pdf>– Назва з екрана

9. Чернеженко О.М. Основи Європейської конституційної моделі місцевого самоврядування в Європейській хартії місцевого самоврядування. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2019. № 2 (76). С. 120–127.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного центру перспективних досліджень. – <http://www.icps.kiev.ua/library>.

2. Верховна Рада України: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Верховний Суд України: <http://www.scourt.gov.ua>

4. Генеральна прокуратура України: <http://www.gp.gov.ua>

5. Кабінет Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>

6. Конституційний Суд України: <http://www.ccu.gov.ua>

7. Міністерство внутрішніх справ України: <http://mvs.gov.ua>

8. Президент України: <http://www.president.gov.ua>

9. Українська Гельсінська спілка з прав людини: <http://helsinki.org.ua>

10. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: <http://www.ombudsman.kiev.ua>

11. ООН: <http://www.un.org>

12. ОБСЄ: <http://www.osce.org>

13. Рада Європи: <http://www.coe.int>

14. Європейський комітет по предупреждению пыток <http://www.echr.coe.int>

15. Европейская комиссия по борьбе с расизмом и нетерпимостью <http://www.ecri.coe.int>

16. Договора и конвенции <http://conventions.coe.int>

17. Центр інформації та документації Ради Європи в Києві:
<http://www.coe.kiev.ua>
18. Європейський Суд з прав людини: <http://www.echr.int>
19. Європейський Союз: <http://www.europa.eu.int>
20. Міжнародна організація праці: www.ilo.org
21. Інтерпол: <http://www.interpol.int>
22. Управління Верховного Комісара ООН з прав людини
<http://www2.ohchr.org>
23. Українське бюро Інтерполу – <http://icpo.centrmia.gov.ua>

Підпис авторів РПНД

Людмила РОМАНЕНКО